

V torek, četrek in soloto
izhaja in velja v Mari-
boru brez pošiljanja na
dom za vse leto 8 gl. — k.
za pol leta . . . 4 . . . — . . .
za četrt leta . . . 2 . . . 20 . . .

Po pošti:
Za vse leto 10 gl. — k.
za pol leta 5 . . . — . . .
za četrt leta 2 . . . 60 . . .

Vredništvo in opravišтво
je na stolnem trgu (Dom-
platz) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD

Oznaniła:

Za navadno dvestopno-
vrsto se plačuje
6 kr., če se natisne ikkrat
5 kr., če se tiska skrat
4 kr., če se tiska skrat,
veče pismenke se plaču-
jejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačat-
kolek (stempelj) za 30 k.

Rokopisi se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 102.

V Mariboru 31. avgusta 1869.

Tečaj II.

Še enkrat slovanska vzajemnost.

Zoper naše sestavke „Slovenci in slovanska vzajemnost“ je prinesla „Zukunft“ dva članka, eden J. K. podpisan, drugi je bil dopis iz spodnjega Štajerskega, kterima moremo še le zdaj odgovarjati, ker so nam nujneje stvari dozdej jemale potrebni prostor.

J. K. se gledé ruskega jezika v principu z nami slaga, kar pa smo o Hrvatih in jugoslovanstvu omenili, hudo ga je razkačilo. Iz dopisa iz spodnj. Štajerskega pa puhti samo sovraštvo do Rusije. Mi mislimo oba stavka tu nekoliko pretresovati, ne da spreobrnemo naše nasprotnike, ampak iz drugih vzrokov.

Soditi po njegovi pisariji je J. K. Hrvat in spada v tisti krog hrvaških politikarjev, ki za Jugoslovane le od neke jugoslovanske skupine s hrvaškimi, ko vladajočem jezikom, vso srečo pričakujejo. Trdnega prepričanja, da samo njegova vera je prava, nas z našim mnenjem h koncu v otročnico zapodi.

Mi se zaradi tega ne bomo opravičevali, to pa bomo g. J. K. povedali, da smo, čeravno nas leta še ne tarejo, precej skušeni zajec v slovanskih zlasti v jugoslovanskih zadevah. Marsikaj smo v tem obziru doživeli. Videli smo, kako je v teku časa o teh zadevah spremenil svoje mnenje ta in oni; mi svojo nismo spremenili in najmanj vzroka imamo ga zdaj spremeniti, ampak zdi se nam čas, da ga javno izrečemo.

Že v našem prejšnjem spisu smo rekli, da se nam popolno zedinjenje vseh Jugoslovanov nemogoče zdi, taka skupina pa, kakor bi morebiti Hrvatom zadostevala, ne bi imela nikakoršne važnosti za nas, ne v političnem, ne v jezičnem obziru; zdaj zato ne, ker je Hrvaška magjarska provincija, potlej pa zaradi tega ne, ker v nji ne vidimo nobene garancije za našo slovansko prihodnost.

Zdaj bi bilo povečanje trojedne kraljevine le povečanje magjarske moči. Na Hrvaškem je opozicija že skoraj popolnoma ugasnila. Krog tistih narodnjakov, ki se magjarski vladi niso vdali, se stiska od dné do dné. Če se tu in tam od magjarske strani hrvaščini v učilnah in pisarnah še nekoliko streže, je le zato, da se s tem slepi narodna stranka v Dalmaciji, ter tako v agitiranji za zedinjenje s Hrvaško utrdi. Tako bo Magjarom laže tudi Dalmacijo in granico pod se spraviti. Kader še to dosežejo Magjari, bodo strune magjaronstva še huje napeli v trojedni kraljevini. Magjarska vlada bo že zato skrbela, da se tisti narodnjaki dalmatinski, ki zdaj za zedinjenje s Hrvaško agitirajo in tako magjarski vladi vodo na mlin napeljavajo, ne bodo volili za poslanca v zbor trojedne kraljevine; volili se bodo ravno njihovi sedanji nasprotniki, ki bodo tudi v Dalmaciji z Magjari potegnili jo, kakor so jo potegnili v hrvaškem primorji. Slovenci, združeni se zdaj s Hrvati bi prišli iz dežja pod kap. Taka bo, dokler ne bo konec dualizma.

Kar pa se bodočnosti tiče, menimo da se duševno in dejanstveno lahko podpiramo drug drugemu, brez da se politično zedinimo in brez da mi Slovenci svoj jezik s hrvaškimi zamenimo. Mi Slovenci moramo pridržati za domače potrebe svoj slovanski jezik; brez njega ne moremo podučevati in

buditi prostega našega naroda. Brez tega pa je vse naše prizadevanje prazno delo in bilo bi zanemarjanje prostega naroda demokratičnim idejam nasprotno. Inteligenciji slovanski pa za više izobraženje hrvaški jezik ne zadostuje, kakor jej tudi sam slovanski ne zadostuje. Mi bi dobrega časa konec jemali, ako bi nam od neizmernega slovanskega sveta ne bilo prisojeno drugo nego koticček okoli Zagreba skrčenega jugoslovanskega kraljestva in od ogromnega duševnega gradiva slovanstva samo kočček male hrvaške literature. Nam se tako zdi, kakor da bi ravnanje Hrvatov ne bila resnobna politika, ampak neko detinsko spakovanje. S hrvaškim jezikom se ne pride daleč, kakor tudi z magjarskim ne. Zato se pa Magjar in Hrvat nemškega jezika nikakor odkrižati ne moreta; še doma ne. Kakor se ganeta, poslužujeta se nemškega jezika. Le taki jeziki, ki se govore na dolgo in široko, se zamorejo tako ukoreniniti in tako veljavnost pridobiti, da spodrinejo vse druge in sami gospodarijo v svojih krajih. Na Pruskem, Saksonschem in tudi drugod se danednes mnogo ljudi vojniškega, diplomatskega in kupčijskega stanu ruski učijo, da bi mogli občevati z Rusi. Tako se učijo ljudje tudi francozki, angleški itd., magjarski in hrvaški pa se tujeje ne učijo. Za izobraženega Magjara in Hrvata je neobhodno potreba, da nemški — italijanski na jugu — zna. Izobraženemu Rusu pa znanje drugih jezikov ni neobhodno potrebno. Ako bi mi Slovenci hrvaški jezik prišli, bi nemščino zanjeprej ravno tako trli, kakor zdaj. To je ena.

Druga pa je, — naj nam g. J. K. ne zamiri, — da, kar se nas tiče, bi po tem, kar smo o Hrvatih skusili, Slovencem ne svetovali, njih osodo hrvaškim politikarjem izročiti. Če prav se tu in tam trdi, da bi jugoslovanstvo le nekako prestopno stanje bilo, mi hrvaškim obljubam nič kaj ne verjamemo. Nam se dozdeva, da Hrvatom jugoslovanstvo, če še tako pokvečeno, ni sredstvo, ampak cilj in konec. Ako bi Hrvatje do tega prišli, da skrpijo kako jugoslovansko sadrugo, zvezali bi se s komur bodi proti slovanstvu, samo da ohranijo svojega malika. Denašnji Hrvatje so kaj malo podobni tistim 1848. leta. Pričakovanje, da bode Bachovo preganjanje in zatiranje hrvaške narodnosti slovansko zavest v njih le še bolj zbudilo in spoznanje potrebe slovanske vzajemnosti le še bolj utrdilo, se ni vreničilo. Ko je Bachov absolutizem razrušil se, so čudni partikularisti iz pod njega prilezli. Mi ne sodimo kar tje v en dan, tudi ne pišemo teh vrstic za kratek čas. Nam se stvar preveč važna zdi, da bi o nji molčali, mnenje naše pa se opira na dejanja. Pod Šmerlingom in Belkredi-jem so imeli Hrvatje dovolj avtonomije, in še več prilike, pokazati se, kakšni Slovani so. V zagrebškem deželnem zboru se je mnogo govorilo — vse, kar je komu na jezik prišlo. Svobodno je bilo hrvaškim poslancem postaviti se na slovansko stališče, pa iskal si med njimi zastoj sinov majke Slave! bili so zbrani le „kumeki“, iskajoči po starih pismih pravice do kacega kosa Kranjske in misleč, da so, Bog vé kaj doprinesli, ko so Srbe za enakopravne razglasili. „Pozor“ je takrat Slovanov le sarkastično omenjal, besedi „panslavist“ in „Rus“ je rabil le v pomene zagriznenega zaničevanja slovanstva. Takim ljudem svojo osodo zaupati za Slovane ni varno; treba je tedaj, da odločbo o naši prihodnosti pridržimo v svojih rokah. Mi zaradi tega nikakor ne obupamo o

Listek.

Življenje po toplicah.

II.
Gleichenberg.
1.

15. avgusta 1862. leta so imeli slovanski domoljubje v Bledu zbor, kterega sem se tudi jaz kot že takrat „nadepolni pesnik slovanski“ (gotovo nikomur ni žal, da te „nade“ še denes nisem spolnil —) in kot živ gimnazijski študent z nekaterimi svojih starših tovarišev vdeležil. Kakor pri vseh tacih shodih, slovanskih in nemških, ustavoljubih in ustavi nasprotnih, klerikalnih in liberalnih, bile so tudi takrat v Bledu razen navadnega petja, dobre jedi in poštene pijače napačnice poglavitna stvar. Posebno pa sem si zapomnil dveh gospodov obraze, nekaj zavoljo njih govorov, nekaj zavoljo njih osebnosti in njih prejšnjega in poznejšega delovanja za našo slovansko reč. Ta dva gospoda sta dr. Toman in dr. Srnc.

Nikoli ne bom pozabil, kako je dr. Toman, takrat še na svoje slave vrhunca stoječ „regent bodoče Tomanije“, kakor golobček belo oblečen „od nog do glave“ s povzdignim glasom prisegal pri Triglavu in vseh drugih slovanskih snežnikih, malih in velikih, da „Bled mora postati slovanska Olimpija“, kjer se bodo zbirali pesniki in pisatelji od vseh vetrov slovanske domovine ter boreči se za lovorov venec svoje in preljuje Slovenije slavo in čast raznašali po vsej Evropi. In hoteč tudi dejansko pokazati, da ga je volja „slovanski Olimpiji“ temelj položiti, nagovoril je enega nazočih „pesnikov“, da naj nam izdeklamuje svoje pesmi, za kar mu je dr. Toman podelil tisti lovorov venec, s kterim je v ljubljanskem teatru 3. febr. 1858. l. „Slovenija“ (če se ne motim, v podobi takrat lepe gospodičine Maierjeve) ovenčala prvemu slovanskemu pesniku glavo.

Kdo se bo čudil, da je ta ideja mene, ki sem že takrat nad vse ljubil originalne Grke in njihove narodne naprave, tako navdušila, da, ko so

moji tovariši dr. Tomana vzdignili na svoje rame, sem ga tudi jaz zgrabil za eno peto ter mu na vso kriplje „živio“ kričal. Mislil sem, kaka lepa stvarina za balado bi bila to, ko bi razbojniki kakega slovanskega pesnika v Bled „na pevski skus“ potujočega v Gobovcu pobili. In ko bi to balado jaz zložil! In ko bi potlej, — Ali kaka sreča bi mene doletela, ko bi me kdo v Medanjskem klanju na meh odril, — mene, „nadepolnega pesnika!“ Kdo je pred Schillerjem poznal Ibika in njegove žrjave? In potlej? —

Šestem kratkih let je minolo od tega časa, pa kako se je vse spremenilo! Dr. Toman ne misli več na slovansko Olimpijo, ampak na tantieme, ki mu jih bo donašala mimo Bleda zidana železnica; nič več ne hodi med slovanske pesnike delit lovorovih vencov, a po ministričnih salonih raji sam deklamuje Preširnovi pesmi; slovanski študentje nimajo več priložnosti — in menda tudi veselja ne — vzdigati ga na svoje rame, a za to mu mali poslanec reichenberški — der viel schreibende, diplomatisch lächelnde, schalmeien blasende — pomenljivo stiska roko!

Dr. Srnc pa sem si zapomnil pred vsem zaradi njegovega govora, ki se je tako-le glasil: „Gospodje, ko sem se včeraj peljal iz Maribora v Ljubljano, vprašal me je na Zidanem mostu nemšk popoten tovariš, ki se je z menoj vozil, kje vendar je prava meja med Kranjsko in spodnještajersko deželo. Jaz sem mu na odgovoril: Gospod, od Spielfelda do Triglava ni nobene meje! . . . Ne vem, ali je dr. Srnc takrat že mislil na zedinjeno Slovenijo ali ne, gotovo pa je, da gromovita „slava“, ki je govorniku pretrgala besedo, je pokazala, da je že takrat, se ve da ne razvita, v naših prsih klila tista ideja, ki dan denes pretresa vsa slovanska srca in ki mora biti začetek in konec vsega in vsacega našega programa.

Ni me sram povedati (kajti obče znano je, koliko se človek na gimnaziji nauči geografije), da takrat še nisem vedel, da vás in postaja Spielfeld je proti severu zadnji slovanski kraj ob južni železnici. Zapomnil pa sem si ga od tega časa toliko bolj. Kader sem se poznejša leta todi mimo vozil na Dunaj, vselej sem pri Spielfeldu slovo jemal od svoje domovine, iz vagona še enkrat se ozrl po slovanskih gorinah ter vzdihnil: „Z bogom, slovanska dežela!“

h. 102
naših bratih; trdnega zaupanja smo, da bo novi zarod na Hrvaškem plemenitejših načel poprijel se. Denašnja hrvaška mladost se bo puhlosti in nevarnosti sedanje hrvaške politike prepričala in spoznala potrebo slovanske vzajemnosti. Nadejamo se, da se zgodi vse to še o pravem času. Kader Hrvatje do tega pridejo, kader opusté misel o vodstvu jugoslovanstva in o vpeljanji njihovega jezika pri Slovencih, bomo stali ko brat poleg brata in s združenimi močmi bomo branili se svojih neštevilnih sovražnikov. Vemo, da bo kdo pral: kdo pa hoče vriniti Slovencev hrvaški jezik? Na to bi nam bil odgovor lagak, kajti od naših prijateljev na Hrvaškem nam dohajajo pisma pripovedajoč, kako si ravno zdaj Hrvatje prizadevajo, da bi se o prihodnjem dijaškem shodu v Ljubljani prijel hrvaški, ne pa ruski jezik, ko literarni jezik Slovencev. Nam se abotno zdi, da Hrvatje hočejo z Rusi konkurirati.

Na to, kar smo tukaj izrekli, bi se dalo ugovarjati, da bi naše politike držeč se Slovenci preveč na samem ostali, zlasti, ako se Čehi z dunajsko vlado porazumejo. Čehi bi nam onda ne samo nič ne pomagali, ampak bi še vladne namere, Slovence z Nemci v eno skupino, Inneroesterreich, združiti podpirali, kajti to je program, ki so ga Čehi o Slovencih že enkrat razglasili ali vsaj omenili.

Z dunajsko vlado in z Nemci in Lahi bomo vsakako morali sami boriti se. Mi Slovenci smo narod, ki se hoče še ignorirati od nemške in vladne strani. Veliko bi v tem obziru že moglo na boljem biti, pa če pomislimo, da nismo imeli politično izobraženih vodjev, kakor jih davno že imajo drugi Slovani, moramo biti zadovoljni s tem, kar se je že doseglo, namreč da se je saj toliko doseglo — mi mislimo moralnih dobičkov. Ako se Čehi z dunajsko vlado porazumejo, se bo vsa nemška moč proti nam obrnila, pa vendar ni nič kaj prevelicega strahu pred njo nimamo. Mi prvič še nič tega, kar nam gre in kar tirjamo, in še tudi tega ne, kar nam je zagotovljeno, dobili nismo; tedaj tudi nič zgubiti ne moremo. Drugič smo po skušnjah do tega prišli, ka že zdaj vsacega rodoljuba, ki v vladno službo stopi, za narod zgubljenega šteje; po tem takem nam preganjanje, če bi še hujše bilo, nego je zdaj, posebne škode prizadejati ne more; mi mislimo preganjanje ljudi, ki so od vlade odvisni. — Kar pa se zadeva preganjanja zasebnikov, je vladna moč precej omejena. Le pomislimo, kaj se je doseglo s preganjanjem na Lombarskem in Beneškem. Mi smo celo prepričani, da vsako tako preganjanje bo naši stvari več hasni prineslo, nego škode storilo. Sicer je naš narod čvrst in srčen; tudi drži veliko na čast in poštenje, in kakor nam več prikl kaže, si ne da nagajati in žaliti se. Politično smo tudi tako razcepljeni, da huje nikakor biti ne moremo. Kaj imamo tedaj zgubiti in kaj dobiti? Zgubiti nič, dobiti vse. Narodnosti in jezika nam ne morejo vzeti; jih nam v tisoč letih niso mogli, jih nam zdaj tudi ne bojo. Dobiti pa moremo vse, kar nam gre in kar po pravici tirjamo; tu so na prvem mestu zedinjenje vseh Slovencev, vpeljanje slovenskega jezika v urade in šole itd. Vse to bomo tudi dosegli, samo nismo udati se ali otrpniti v borbi. Brez prenehanja in brez strahu moramo po taborjih, po društvih, po zborih in po časnikih tirjati, da se nam dá, kar nam gre — tako dolgo da dobimo vse. Dobili pa bomo, če le sami ne omagamo.

Nemec, kader vidi, da nič ne opravi, odjenja. Tako so jo odjenjali Magjarom, tako jo mislijo zdaj Čehom in tako jo bodo enkrat tudi nam. Za zdaj nam ne ostane drugzga, ko buditi svoj narod, ga podučevati o njegovih pravicah in o njegovi važnosti in imenitnosti, ko del največega evropskega, namreč slovanskega naroda. V tem obziru imajo časniki veliko nalogo, spolnili jo bodo le tedaj, ako tako pišejo, da jih bo narod razumel, namreč — kolikor se da, — čisto slovensko. Mi moramo jezik imeti za sredstvo — za pripomoček, da ž njim dosežemo viške namene. Če bomo pisali neumljivo je vsa naša pisarija, ves naš trud zastoj. Kam bomo prišli, ako bo eden

bližal se Hrvatom, drugi Čehom, tretji staroslovanščini? Nastala bo babilonska zmešnjava! Čas je preč, ko se je mislilo, da se s približevanjem pride do enega slovanskega ali vsaj jugoslovanskega jezika.

Čehi se pripravljajo zdaj k debelemu obedu. Dober jim tek, saj so si ga zaslužili. Dosti dolgo so se zanj potili. Samo to se bojimo, da ga ne bodo predolgo uživali. Bo prišel potres, bo spravil na noge celo Evropo. Takrat bo bila za nas Slovence in tudi za Čehé osodepolna ura. Naše stanje zdaj je trdno in britko, prava nevarnost za nas pa še le nastane, ako razpade habsburška država. Kaj nam je tedaj početi? Tu je prilično vprašanje, ali bi ne bilo bolje, se, kar prej mogoče, s Hrvati zediniti? Mi od take zveze ali zedinjenja nič ne pričakujemo, kajti ako bi tudi dobili Hrvatje kako jugoslovansko samostalnost, postala bi iz te države druga Poljska. Hrvatje, kakor mi, pa se bomo borili do zadnjega trenutka za obstanek države. Ako bo premagana ta, bodo premagani tudi Hrvatje z nami in drugimi vred; naše osode tedaj ne bo odločila ne naša, ne hrvaška materialna moč. Sile, s katerimi bomo imeli računati o taki priliki, bodo prevelike. Rešiti nas more samo ena stvar, in to je slovanska vzajemnost. Mi stavimo veliko zaupanja v to vzajemnost, naj si bodo znamenja na slovenskem nebu še tako neugodna. V natančnešje pretresovanje te stvari se zdaj ne bomo spuščali. Omenimo le še to, da se nam za naš prihodnji obstanek gojenje slovanske vzajemnosti ravno tako važno zdi, kakor borba z Nemci in z dunajsko vlado za našo sedanjo veljavnost. Prvi kamen za našo prihodnost bomo položili, ako sprimemo ruski jezik za občeslovanski. Naj nas ne moti to, kar zdaj Čehi počnejo. Kljubu temu, kar se zdaj na Českem počenja, je slovanska zavest na Českem bolj ukoreninjena, nego med Jugoslavlani. Svit korune česke jih ni zamogel toliko osepiti, da bi svoje osode ne videli, in vsi njihovi programi jih pri učenju ruskega jezika ne morejo zmotiti.

Dopisi.

Iz Ljubljane, 27. avg. [Izv. dop.] O praski, katero popisuje „N. fr. Pr.“, da jo je dobil nositelj pozdravila kranjske dežele v Celje, čuli smo nekako mitično pripovedko tudi mi še tisti večer. Prinesel jo je namreč okoli 10. ure v gostilnico „zur Schnale“ znani „publicist“ dr. Schaffer z besedami: „heute ist wieder der Dežman tichtig zugerichtet worden.“ Menda se kaj tacega ovaduhu slovenskega naroda zgodi pogosto, sicer bi imenovani stražnik ne bil mogel priti s besedo: „wieder.“ Ker drug dan Dežmanov organ ni prinesel v svoji škandalkroniki tega strašnega atentata, bili smo o resnici tega napada sicer še bolj potrjeni; vendar natančnejega nismo mogli zvedeti. Mislili smo namreč, da je morda g. kustos, kteremu so sosečne dijaške ulice že od nekaj tako priljubljene, naletel to pot na kako hudo ponočno Tusneldo, in da zaradi tega ni hotel oskrunjevati „lügenblatta“ s svojo rano. Da jo je poslal pozneje židskemu novinarju na Dunaj, kaže pa dovolj očito, da je Dežman dobro poudčen, koliko se veruje njegovemu organu. Popisal je to reč le zato v „N. fr. Pr.“, da bi naredil temu napadu bolj verjetno in bolj resno lice. Pa posebno mične cvetke se ovaduhu „beraške Kranjske“ tudi v prihodnje ne mislijo potresati. Rekruti in drugi iz dežele v Ljubljano dolajajoči vojaki se mnogo interesirajo za Dežmana. — Zavrčati pa moram vse tiste, ki menijo, da je Dežman res „factotum“ na Kranjskem. To ni res; on rjive v endan brez posebne cilja in konca. Sicer pa je obupal sam nad seboj, nad svetom in Bogom. Edino, kar ga zna malo pogreti, je nezaupnica, katero mu mislijo napraviti njegovi tovariši v konšt. društvu zaradi govora v Celji, kjer je nehote sebe in svoje kranjske pajdaše pred štirskimi ustavoljubneži tako po domače blamiral. Ker so pa naši konstitucionalci kar se tiče patriotizma ravno tako črni, kakor on sam, bodo mu prej ko ne odpustili to blamažo. Vederemo!

In kader sem z Dunaja prihajal na počitnice, vselej sem pri Spielfeldu vselega srca zaklical: „Ljuba Slovenija, bog te pozdravi!“ V tej zadevi sem nekako podoben enemu svojih prijateljev, ki mi je enkrat pravil, da kader gre na Dunaj ali z Dunaja bodi si po zimi ali po leti, po dnevi ali po noči, bodi si na poln ali na prazen želodec, vselej v Mariboru — spi je polič vina. In ko sem se mu za tega delj čudil (kajti vedel sem, da ne izda rad kebura za tako „nepotrebnost“ stvar), ter ga vprašal, zakaj da ravno v Mariboru; odgovoril mi je: Zato ker v Mariboru pijem — ali vsaj tako mislim — zadnjo pošteno slovensko kapljo.

In po mislih in besedah tega svojega prijatelja sem se ravnal tudi jaz, ko sem zoper vse svoje pričakovanje potovaje iz Doberne v Gleichenberg prišel v Spielfeld ter tukaj, skoro bi djal, v edini krčmi in hiši tolažil svojega telesa križe in težave. Spominjal sem se vrh tega že omenjenega shoda v Bledu, spominjal Srncevega govora, spominjal predrage Slovenije, katero sem imel ravno zapustiti, spominjal pa pred vsem vseh veselih ur, ktere sem zadnji čas preživel na trikrat blaženi slovenski štajerski zemlji! Na tihoma pa sem hvalil tudi boga, da je mojim očem dal spoznati slavnega mariborskega nemško-demokratskega društva velikega predsednika, čigar liberalnost je tako ogromna, da od jako potrpežljivih poslušalcev zahteva dajati mu odgovor za na pravem mestu izrečene „oho“; čigar demokratsko prepričanje ga tako navdušuje, da svojega političkega nasprotnika imenuje „hinaveca“ in ki tako taktno predseduje in debatuje, da kmalu „brezpogojno“ oporeka, kar malo poprej spregovoril. Hvalil sem dalje boga, da je dal mojim očem tudi od obličja do obličja gledati tistega strašnega moža, ki bo kot slovenski poslanec čudečim se Nemcem ob kratkem imel priliko, „račune polagati“, koliko tisoč rubljev so prejeli štajerski Slovenci od ruske vlade in koliko sto frankov je njegov nasprotni propali kandidat poslal že v Rim sv. očetu papežu. Hvalil sem boga, da je dodelil mojim ušesom slišati kako govori ta mož, kader je „non paratus“. Landstube, to se boš pa še le tresla, kader bo „paratus“ začel grmeti!

Kako lepo pa se odlikuje tem možem nasproti slovenski štajerski ve-

ljaki! Njih prijazni, domači, demokratski značaj jih dobrodejno loči ne samo od ustavoljubnih, ampak tudi od nekterih kranjskih in gorjskih aristokratov in avtokratičnih vodnikov, ki ti ne dade radi lepe besede, ako se jim do tal ne priklanjaš, ako jih v zvezde ne kuješ, ako kadilnice ne vihtiš in ako nisi vsaj podprvak.

Med takim premišljanjem pa sem skoro pozabil, da sedim v krčmi tik na meji slovenske zemlje, da sem iz domoljubja začel piti slovensko vino, ter potem ga pil zaradi njegove lastne dobrote, in da se moram spet pri Spielfeldu posloviti od svoje domovine.

Še le, ko me je postiljonove trobente glas vzdignil izza mize, domislil sem se poštnega voza. Zdaj pa sem skušal, kako se ljubezen do domovine in do slov. vina nad človekom vidno in občutljivo maščuje. Dasiravno sem bil prvi v Spielfeldu, sem vendar med vsemi popotniki dobil najslabši sedež. Oni-le — ne vem, ali bi rekel gospé ali gospodičini, kajti po letih (kakih 24!) bi bilo oboje lahko, toda rokovička pokriva roko s tistim prstom, na katerem navadno tiči pomembe polni zlati prstan, — oni-le lepo rašteni dami tedaj z velikimi, duhovitimi, črnimi očmi, dolgoličnim, pa lepim obrazom bi sicer že privoščil prav iz srca prvi sedež, in to že za tega delj, da bi jaz sedel, ne zraven nje, ampak, kar je zmirom prijetniše, nje nasproti, ko bi se le tako vragovo resnobno ne držala, ko bi me le enkrat lepo pogledala in ko — ko bi vsaj 10 liber manj tujih črnih kodrov v glavi nosila. Toda da se je koj zraven nje na najboljši sedež zavalil dobro rejen mož z debelo zlato verigo okoli vratu in s zlatom okovanimi prsti na rokah ter svojega prostora ne prepuštil kašljajočemu, zraven mene na nizkem in tesnem sedeži čepečemu mlademu gospodu, ampak da je še celo brez vsega vsnmljenja spuščal iz svoje britanije sive oblake lepi dami pod nos, ali pa biedemu gospodu v obraz, to me je pa že malo zgrabilo. In celo, ko me je v voz stopivšega pozdravil z neprimernim „guthheil!“ potem spustil nekaj dvotipov, ki so stali že pred 14. dnevi v „Seppel-nu“ ali v „Kikeriki-ju“, dalje (če ga, tudi ni nihče vprašal) o bodočem celjskem „verfassungstagu“, povedal nekaj fraz, ktere sem že 3 dni prej čital v graškem Moniteurju, nato začel rohneti

Pismo iz Delnic v št. 100. Vašaga lista zbudilo je po Ljubljani veliko nevoljo. Nihče ni mogel verjeti, da bi se po tolikanjih, tako brojno obiskovanih slov. taborih mogle goditi pri naših prvakah za vse Slovence tako sramotne reči. Res, to je več kot škandal! Dr. Kosti, ki je — če smo prav pedučeni — menda celo rekel, da ga nihče ne more siliti, da bi uradoval slovenski, pa mi kar odločno povemo, da ga kot dež. odbornika, kot prvosednika „Slov. Matice“, lahko silimo, da misli in se obnaša kot Slovenec. Žalostno je pa dovolj, da ga siliti moramo; še bolj žalostno bo pa zanj, kadar ga več silili ne bomo. Potem naj pa še pridejo „Novice“, da „Slov. Narod“ črni najbolj značajne rodoljube. Facta loquntur!*)

Znani kasir Kenda, ki so ga lansko leto zasačili, da je polagoma iz dež. kase pokral okoli 11 tisoč gold., je bil večeraj obsojen na 4 leta zapor. In menda je še rekuriral. —

Iz Šmarja pri Celji. 26. avgusta. [Izv. dop.] V naglici vam naznanjam novo pridobitvo na narodnem polju v našem okraji. Bila je namreč denes v okrajnem zastopu volitev okrajnih šolskih svetovalec, in izvoljeni so na čast in blagor našemu narodu sledeči gospodje: France Skaza, Jurij Ferlinc, Anton Nagi, Jože Grabler in Dragotin Jagodič. Ni mi treba še posebno omenjati, da so vsi znajdeni in skušeni možje, ampak z veseljem omeniti moram, ka so vsi vrli narodnjaki. Upamo da bodo v prihodnje nemščini, ktera se se je dozdalj tako bahato po naših učilnicah šopirila na škodo in sramoto slov. naroda, prostorček odmerili, kteri jej gre. — ne več. Da smo pa pri volitvi zmagali, gre v prvi vrsti hvala in čast našim kmetom, ki so trdno stali za našimi kandidati in tako kjubu vsemu agitovanju nasprotne stranke vendar-le nazadnje zmagali. Nov dokaz lažnjivi „Tagesposthi“ kako „verfassungstreu gesinnt“ je naš okraj.

Sploh pa se je narodna stvar v našem okraji veliko na bolje obrnila, akoravno še imamo nekterih zagrizenih nemškutarjev, ki se ne sramujejo grde laži med ljudstvo trositi in ga z votlimi frazami pitati, na pr.: da bomo morali veliko več davka plačevati, ako se ločimo od nemškega Štirskega in se zedinimo z drugimi slov. brati, in tacih neumnosti več, akoravno jim je že večkrat naš okraj očitno pokazal, da se noče potegovati za veliko Nemčijo. Naš kmet se zaveda, da nemškutarjem ni za nas niti za naš napredek, ampak le naše lepe dežele, ktere bi radi po germanizaciji k Nemčiji pripeli, kar nam jasno priča velika pruska zastava celjskih nemškutarjev. Prihodnjic več o našem šolskem svetu. *)

Iz Ormuža 28. avg. [Izv. dop.] A.... Σ.... Dne 19. t. m. so se zbrali okrajni zastopniki Ormuškega okraja, ter volili okrajne šolske svetovalec. Izvoljeni so gg. Vanino, Murgel, Sartori, Martinec in Robič. Žali bože so vsi razun zadnjega, trdi nemškutarji in hudi nasprotniki vsega, kar po slovenskem diši. Kako se more tedaj za šole Ormuškega okraja kaj dobrega pričakovati? Gotovo bodo ti možje svojo moč le na to potrosili, da se bode naš materini jezik v šolah karnajbolj mogoče zanemarjal. A kdo je vsemu temu kriv? Nikdo drugi, nego volilci sami. Kajti kmeti, kteri so volili so, z malim izjemkom, sami nemškutarji. Ni se tedaj čuditi, če si take moze izvolijo. Najveksi zaslužek pa si je pri tej volitvi pridobil g. A. P., iz Mihovec pri Veliki nedelji, okrajnega zastopa odbornik. Ako tega ne bi bilo poleg, gotovo bi bila slovenska stranka zmagala. Imenovani gospod je veterinjak v pravem pomenu besede. Kakor se komu bolj prikupi, je zdaj Nemeec zdaj pa Slovenec. Morali bi ga videti, kako je bil navdušen dne 8 t. m. pri taboru v Ormužu! Zmirom je bil eden med prvimi, ki so, kakor je ravno priložnost zahtevala, rekoč: hočemo, ne sme biti, živijo itd. roke kvisko molili! Kako smo se vsi veselili nad njim, vidè njega čisto spreob-

*) Mi pomilujemo Slovake, Dalmatine i. t. d., pa kedaj smo take nenaravne čine slišali o prvosedniku „Slovaške ali „Dalmatinske Matice? Kdo je toraj veči revež, tisti ki pomiluje, ali ki je pomilovan?

*) Prosimo, ne pozabite na svojo objubo.

Vredn.

zoper farje in konkordat in na zadnje zabavljal „bindiskim psom in prtilikovcem“: videl sem, da imam Mariborčana, hudega Brandstätterjevega „tigr“, pred seboj. In ker za razgovor jako prijetni moj levi sosed zarad bolehnosti in zarad strašanskega prahu, v kterega je bila vedno zagrtna naša kočija, ni mogel dosti konverzirati, in ker sem pri dami dobil na nektere poskušnje jako kratke odgovore, priklanjati se in svoje besede v lepe fraze zavijati pa se mi ni ljubilo (in kdo vé, ali bi jej bilo tudi drago?), mariborskega „levičnjaka“ pa poslušati nisem hotel: zamašil sem si usta, nos in ušesa ter pustil samo oči odprte. Usta in nos zoper sitni prah, ušesa zoper neslano jezikanje ustavoljubega „konkordatopompeža“ (kakor bi jezikourna „Dan.“ djala); z očmi pa — za boga nisem koketiral ne — a gledal sem po vinskih goricah na levo, po dolgočasnem koruznem in bučnem polju na desno, po pustih vaseh na levo in desno ter na zadnje iz samega ljubega dolgočasa začel šteti telegrafove kole ob cesti. To pa me je sprat domislilo atlantskega Kabla, Pacific- in Tehnantepec-železnice, dra. Tomana in Bleda, Sueškega prekopa in V. C. Supana, mostu, ki ga hočejo Angleži zidati čez Canal la Manche in železniške črte, ktero bodo — o hvalite boga vsi ječetni bolniki, ki se vozite v Gleichenberg! — ktero bodo ob kratkem trasovali iz Spielfelda do gleichenberških toplic.

V Mureku smo menjali sedeže. konje in popotnike. Lepa dama je stopila z aristokratskim priklonom z voza ter zginila za voglom.

Man wusste nicht, woher sie kam.

Schiller.

In nisem vedel, kam je šla.

Paulus.

Na njeno mesto se je usedel moj levi popotni tovariš. Mariborčan je pred odhodom na dolgo in široko pripovedoval, da gre nekam vino skupavati in za odhod je še enkrat zatrobil svoj „gut heil!“ na naša ušesa. Dobil sem zdaj boljši sedež in prijetnišo družbo. Ožnoran Atilov sin se mi je, že predno je stopil na voz, prikupil s tem, da so je kakor otrok igral s poštnim Azorjem ter mu metal zelena jabelka po dvorišči, potem božal in

njega, kajti kot hudega našega nasprotnika smo njega že pred poziali! A žali bože ukanili smo se, prerano je bilo veselje naše! Dospel je namreč dan omenjene volitve, in pri tej priliki je dokazal, da se je spreobrnil samo na videz, sicer pa je ostal nemškutar. Da pri nemškutarški naši gospódi ne bi zgubil svojega poprejšnjega kredita (kajti nič se mu bolje ne dopade, kakor če mu je dana priložnost s kakim gospodom govoriti in kako nemško besedico ziniti; omenim še, da slovenski zlo malo, nemški pa še manj zna), postal je „ein blindes werkzeug liberalnih trotelnov“, ter obdeloval druge volilce, da so glasovali za nasprotno stranko, namesto za narodna kandidata gg. Čuleka in Zanjkoviča iz Središča. Bogu še se moramo zahvaliti, da gospodu A. P. ni sploh mogoče, še pri družih kmetih narodno navdušenost zatreti. —

Iz Ptuja 30. avg. [Izv. dop.] (Kaj pa je „nemško-slovenski?“) Ptujski nemškutarji se zovejo ljudje po rodu Slovenci, inaiči pa razkačeni in strastni nasprotniki Slovincem, in vsemu narodnemu razvoju, ker zavoljo duševne slabosti ali nemarnosti in opešanosti namič dotle ne morejo dognati, da bi umeli slovenske knjige in spise čitati z razumom in pisati, kar zna količkaj pameten viničar, nagornjak in kmet. V tem toraj pod njimi stoje nemškutarji, ki hodijo po okolici kakor volkovi ognjeni v ovčje kože pregovarjajoči in vabeči izlasti župane, pa tudi druge seljake, da pridejo bodočega meseca v Ptuj na neki „verfassungstag“, odvrtačajoči od taborstva, nagovarjajoči na nemstvo-slovenstvo, trdeči, ka niso za samo nemščino nego i slovensščino, razumi: kakor je dosle bilo. Ne dvojimo, ka ne bi ulovili marsikterega butastega kalina na lepek, kalinov pa še imamo na obilje, kteri na besedo verujo nemškutarjem za nos je vodečim. Najmočnejše pa vleče nastavnica: nemško-slovenski, to ravno je sirensko *) petje za nevedne, neuke, okolnosti ne znajoče, tujstvom skvarjene, vsaj v sužnosti se radujoče uboge ljudi. Zvedenca uči skušnja, kaj pomeni nemško-slovenski, isto namreč, kar magjarsko-slovenski, kar laško-slovenski in vse to črni grob slovenskemu jeziku in narodnosti; takega metuljegosešenštva ne najdeš na vsem voljnem svetu pri nijemem pametnem in živeti hotečem narodu, le nam Slovincem se hočejo toj kugo oči zbrizati. Ljudske učilnice na Slovenskem, po pravem le nemčevalnice, imele so nemško-slovenske abecednike, čisto nemške čitanke in slovnice, zopet nemško-slovenske čitanke in celo ričetno slovnico, kar je razum razglasil za neumnost, vsemu temu pletenju pa je bil edini namen le nemčiti Slovence, nikar bistriti in učiti otročiče **). Zakaj? zato, da bi uredniki lahko po pisarnicah izhajali z nemščino, in tako sebi pridržali službe, slovensščino pa nepotrebno, nesposobno in Perun si ga vedi kako nesnažno razbobnali, ter poslednjic nam jezik in narodnost utopili v lakotnem nemstvu; to je vzrok, ka sedaj imamo in redimo ter drago plačujemo urednike ne znajoče niti dobro slovenski govoriti, kamoli pisati in uredovati, in vrh tega je marsikteri Slovenec toliko nepazljiv in nespameten, ka spoznava službenika za svojega gospoda, sebe pa radovoljno dela za službenika, čeravno po pravem velja nasprotna razmera. Ravno taka in še večja napaka je v učiliščih. V Mariboru je poprej učiteljeval na glavni učilnici v najvišem razredu nek Nemeec desetnik, potle pa mnogo leta nek jecljavec iste krvi, v gimnazijah se je v prvem razredu postavljaj za učitelja Nemeec ali Neslovenec, kar se i sedaj še godi; v mariborski realki se nahajajo učitelji Nemci pogostoma nas psujoči, kruhek pa si le radi lomijo. V kterem predolu take bire bitja nosijo sramežljivost? Po tem poti so se na stržaj odprla vrata tujcem med nami, zasuli so nas skoro,

*) Sirene so bajske device na cvetnem travniku nekega otoka, ki čarobnim petjem mamijo mornarje na otok, da bi je ugonobile.

Dopisnik.

***) Vemo tudi, zakaj je magjarski popečitelj za uk in bogočastje, baron Eötvös slovenskim Prekurmecem urinol magjarsko-slovenske učilniške knjige. Slovenci Magjarjem diše kakor Nemeem in Lahom, samo pazite, da vam ne presedejo.

Dopisnik.

miloval konje ter oštel postiljona, zakaj jih bolje ne čedi; povedal je tudi poštarju nekaj gorkih, zakaj ima tako težke nerodne vozove, pred odhodom pa plačal vozniku in dvema okoli voza in konj postopajočima hlapcema bokal vina in kos kruha. Mož je bil jako zgovoren, pa ne nadležen, ponosen pa ne ošaben, izviren pa ne surov. Dasiravno je bil tudi on po svojem političkem prepričanji „tiger“, se je vendar velikansko razlikoval od mariborskega kričača. Bil je, kakor vsi njegovi rojaki, hud politikar, ter mi naštel čez deset milijonov Magjarov (to je Slovakov, Srbov, Nemecev, ki živé pod ogersko krono). Nisem ga hotel motiti v njegovi veri, kajti vedel sem, da vse poskušnje prepričati ga, bile bi zastoj. Če sem mu hotel kedaj kaj ugovarjati, brž mi je prestrigel besedo ter navdušeno govoril o Magjariji, njeni politiki, njeni veljavi, potem prešel na poljedelstvo, vinorejo in druge enake stvari. Kedaj bo Slovan, posebno „mrzli“ Slovenec tako govoril o svoji domovini? Pravil mi je tudi, da zarad svojega bolnega grla potuje v toplice, toda na njegovem krepkem organu se mu ta bolezen ni poznala.

Med takimi pogovori smo se pripeljali po dolgočasni in dolgo trajajoči voznji v Gleichenberg.

Gleichenberg ni mesto, niti vas, niti trg, pa tudi toplice (bad) ne, ampak, kakor pravi uradni napis na tabli tik ceste stoječi — „curort“, to je (se ve, da v svobodni prestavi) kraj, ker po leti zdravi bogati ljudje, za drag denar nekaj tednov dobro in brezskrbno žive, in kamor hodijo kašljajoči bolniki — ne vem s kakim vspedom — zdravja iskat in pit — kozje mleko z mešano s kislo vodo. Ozreti se ti je treba samo enkrat po krasnih vilah in hotéljih — kterih je v vsem skupaj čez 30 — samo enkrat pogledati po lepih sprehajališčih in parkih, stopiti enkrat v restavracijo ali salon, in prepričal se boš, da mora še nekaj ljudi biti ne svetu, ki imajo kaj denarja in da mora precej teh ljudi zahajati vsako leto v Gleichenberg. O teh ljudéh, dragi čitatelj, pa se pomeniva prihodnjic; denes te prosim samo še to: ne bodi nejevoljen, če se ti je zevalo pri tega popotnega lista čitanji.

Paulus.

vrlji našinci pa so morali in še morajo poinod hoditi s trebuhom za kruhom. Takisto ptujski nemškutarji ne vedo slovenski dobro govoriti, ne čitati ne pisati, in zarad tega so za nemško-slovenski, kar se po našem broju pravi: Nemci in nemškutarji so zato, da se vsak Slovenček in Slovenska trudi in trapi ter dragi in zlati čas trati z nemščino jim za ljubo, da po takem ostanejo oni na lehkem gospodje in oblastniki nad Slovenci; za kožo jihovega gospodstva nad nami se ide, ki se gotovo zruši, ako smo vredni in značajni Slovenci zahtevajoči brezobzirno in brez straha slovenščino na Slovenskem v uredih in učiliščih. Mi nikomur nismo branili in nikoli ne bodemo, kdor koli čuti potrebo in razpolaga s časom, učiti se francoščine, angleščine, ruščine, nemščine, ali ktereга koli družega jezika na širokem svetu, toda pod izliko vrivavanja in učenja nemškega jezika delati, da bi tuji bili naši gospodje, v to se nikdar ne udamo, doma hočemo biti sami svoji gospodje. Nemško-slovenski toraj je — ljudske učilnice tlačiti, v njih mnogo zlatega časa ubijati ter pospeh ovirati; nemško slovenski je — zaničevati svoje slovenske roditelje in njihov lepi govor; nemško-slovenski je — nes pametno sam sebe vkovati v tujstvo, ter si nalagati jarem bridke sužnosti; nemško-slovenski je — tuje gospodstvo širiti in podpirati nad Slovenci; nemško-slovenski je — tujcem pomagati do mastnih služeb med nami, našince pa po svetu preganjati, nemško-slovenski je — tlačiti in smrtni grob kopati svojemu jeziku in narodnosti; nemško-slovenski je — duševni in narodni samomer. — Ne hodimo toraj v pogubne zanjke — na videz strdjo pomazane, nego stojimo za svojo narodnost trdno kakor siva pečina; ne bodimo še mi črni izdajalci in brezsradni odpadniki, kterih menda nijen narod na svojo sramoto toliko ne zmore, kolikor se jih je sprevrglo iz našega naroda, kakor se prevrže pšenica v pir ali oves. Črno jim lice.

Iz Gorice, 29. avg. [Izv. dop.] Včeraj se je končalo drugo polletje na tukajšnji gimnaziji. Slovenski študentje, poznani narodnjaki, niso hoteli zapustiti Gorice, brez da bi napravili izpit tudi iz deklamatorike, v kteri jih je uril prijatelj slovenske mladine, g. dr. Lavrič. Napravili so v ta namen besedo v čitalnici, in peli zraven družega med deklamacijama „Pevčeva kletev“ in „Povodnji mož“ tudi dva napeva od mladega skladatelja A. Lebana. Deklamovalo se je po deklamatoriških pravilih, govorilo primerno. Cela beseda je dokazala, kako neprav je bilo dvomiti o dobri volji naših študentov, kader se je odprla deklamatoriška šola. Prid, ki ga je pokazala naša mladina v tem času, opravičuje nado, da se bo pridno obiskovala šola za deklamatoriko in govorništvu, ki jo napravi dr. Lavrič prihodnje leto ter da odgoji dobre govornike, kterih ravno mi Slovenci zlo pogrešamo in kterih tirja čas, v kojem živimo.

Po besedi v čitalnici so se sešli vsi dijaki pri Faiferju, kjer so si k slovesu roke podajaje objubovali, da ne zapusté poti, po kteri so doslej hodili. Med gorkimi napitnicami, ki so se vrstile, naj Vam prijavim tudi nagovor dr. Lavriča, ki velja celi slovenski mladini in se glasi:

„Mladi prijatelji moji! Brez vsacega vvida vprašam le kar: kako in po kakem potu so pri Grkih in Rimljanih in drugih svobodnih narodih mladeniči bistré glave in dobre volje postali izvrstni, slavni možje? Zgodovina nam odgovarja, da je veliko pripomoglo to, da so se ž njimi pečali, da so jih k dobrenu in velikemu z besedo in posebno z lastnim izgledom navduševali starejši izvrstnjaki. Tem je bilo namreč zmerom mar, da obstane in če je mogoče tudi raste naroda in države moč in slava. Zgodovina nam pa tudi pripoveduje, da so si dajali taki mladeniči v svoje duše vtisniti zlahtna načela, po kterih so poznej delali, in da so že zgodaj začeli krepiti svojo voljo. — Kdor hoče domovini zares koristiti, gotovo si mora pridobiti veliko znanosti in skušenj; ali glavni pogoji, conditio sine qua non, je krepka volja, je zlahtni značaj. To je tista lastnost, vsled ktere človek neomahljivo trdi in izvršuje to, kar je spoznal za pravo in potrebno.

Na to so posebno gledali poprej omenjeni izvrstnjaki, pa prevarili so se kterikrat najslavnejši možje. Periklej, glasoviti učeneec Alcibiadev nam je temu dokaz. Tu vidimo pač, da je pošten, strog značaj pravemu možu najlepši kinč. Z obzirom na to se obračajo naši pisatelji in govorniki k mladini, da pride domovini na pomoč, za kar prav mi Slovenci potrebujemo takih mož zdaj in v prihodnje. Zato prosim Vas tudi jaz: pazite na-se, odgojevajte se tudi sami, da postanete krepki in zlahtni značiji sebi in narodu v korist. To Vam svetujem za celo življenje, in ta nasvet naj Vas spremlja tudi v Ljubljano k dijaškemu shodu 4. septembra. Na ta zbor posebno gledam kot Slovenec, kajti gotovo je to nadepolna prikazen, da se že v drugič resnobno in navdušenosnedejo slov. mladeniči, in da bodo tam sklepali o rečeh, ktere so dosihmal pretresovali le starejši možje.

Srečno pot tedaj v belo Ljubljano, pozdravite srčno vse vrle tam zbrane dijake. Zdjaj pa pijem Vam na zdravje in prihodnji sreči mladih ljubljanskih gostov.“

Politični razgled.

Prevažna je novica, da hote graničarji okrog Žumbrka protestovati zoper zvezanje s Hrvaško, ki pod magjarsko šibo zdihuje in da pošljejo pismo na cesarja za zvezo s Kranjskim. — Upamo, da bode deželni zbor kranjski proti Kolpi našim bratom podporno roko podal. To bode deželnemu zboru tem laglje, ker je vidno, da mu bode celo podpora cisalajtske vlade gotova, ktera vendar ne more podpirati rastoče moči Magjarstva. — Razen tega pak je pomisliti, da ima kranjska dežela zgodovinsko pravico do Uskokov, kakor je že naš zagrebški dopisnik zadnjič omenil. — Ena važnih nalog kranjskega zbora, ki se zdaj snide, bode toraj ta stvar, dasiravno nikakor ne najvažnija.

Čehi in slovenska opozicija sploh ima en napredek v politiki znamenovati t. j. zedinjene Poljakov s Čehi. V klubu tako imenovane stranke resolucijonistov je bil nasvet knjeza Sapijeha, naj se pošlje deputacija v Prago, ki boče v imenu Poljakov s Čehi v zvezo stopila. — Na

drugi strani pak je vlada dobila dvomljivo zmago nad česko opozicijo. Znano je našim bralcem, da so česke novine dale geslo narodnim učiteljem šolskih nadzornikov ne voliti. C. kr. okrajnim glavjarjem je posrečilo se, da so z groznejem in terorizmom večino učiteljev pripravili, da so volili. Le po nekterih krajih so bili značajni dovolj, da so se držali narodnega gesla. Veliko veselje je zdaj v dunajskem Izraelu.

Na Moravskem v Slavikoveih je bila 29. t. m. nemška svečanost cesarju Jožefu na spomin, ki je v tem kraju sam eno brazdo oral in se mu je na istem mestu spominek postavil. Nadvojvoda Karol Ljudovik je bil v imenu cesarjevemu nazoč, ravno tako so se vdeležili tudi ministra Giskra in Potocki ter več viših osebnosti. Giskra je govoril in opominjal naj se Slovance z Nemci spravijo itd. Slovanski prebivalci se te svečanosti niso mnogo vdeležili. Vzrok je jase; cesar Jožef ima velike zasluge za svobodo; a ž njim se začinja tudi nemčenje Slovanov, in to edino ga v današnjem času ne dela popularnega med moravskimi, kakor ne med družimi Slovani.

K Huso vemu praznovanju na Česko so se napovedalo že mnogo najveljavnejših Rusov. — Kakor iz dobrega vira vemo, ide tudi izmed povabljenih Slovencev vsaj eden tje.

Poljski demokrati pod vodstvom Smolkovim v Lvovu zahtevajo v plakatih, da se volijo demokratični ali vsaj opozicionelni kandidati. Ako Smolkova stranka pri volitvah v glavnem mestu zmaga, kar je upati, imel boče ta vspeli velik vpliv na ves gališki zbor.

O francoskem cesarju Napoleonu se je bila zadnje dni na nagloma razširila vest, da je njegova bolezen nevarna postala. Borse so bile zarad tega povsod v strahéh, in denarna kupčija na njih slaba. Francoski listi preključujejo nevarnost bolezní. Vsakako pa ti prigodjaji kažejo, kako velik vpliv na vso evropsko politiko bo imela smrt Napoleonova, ako kmalu pride. —

Na Španjskem je vlada nektere vjete vodnike karlistične stranke dala usmrtiti. Liberalci vseh narodov s pravico to ravnanje zamečejo ker svoboda bi se ne smela boriti z istim orožjem nasilja, kakor se je borilo vselej tlačiteljstvo in absolutizem.

Razne stvari.

P. (Kaj tacega je samo v svobodo- in pravicoljubni Ameriki mogoče.) V severni Ameriki so zdaj volitve za zборе in više službe v posameznih državah. Obema strankama — radikalcem in konservativcem — je veliko naštem ležeče, da bi pridobili predsednika Granta na svojo stran, da bi jima s svojim vplivom pripomogel k zmagi. Konservativci v državi Missisippi so se mu hoteli s tem prikupiti, da so kot kandidata za guvernérja postavili nekega g. Denta, ki je svak predsednikov. Toda ko so Granta prišli prosit, da bi svojemu svaku in njihovem kandidatu kaj pomagal, odgovoril je deputaciji: „Kaj mene briga vaša volitev! Še na misli mi ne pride, da bi se vtikal v vaše zadeve. Nadejam pa se, da boste mirni in pokojni pri volitvi, tako da bo vsakemu mogoče brez vsega strahu izreči svoje prepričanje ter da boste volili lojalne možje, kteri bodo skrbeli posebno za to, da plačamo naše dolgove, kar jih še imamo. Ako se to zgodi, bo pa vsem prav.“ Bog ve, ali homo kedaj čli kakega avstrijskega ministra o volitvah tako govoriti? Dvomimo! —

P. (Praktični ljudje), pravi „N. Y. Hdltz.“, so naši Amerikanci. V dokaz temu pripoveduje, kako revni študentje massachusett-ske univerze služijo svoj vsakdanji kruh. Po dokončanem nauku pometajo nekteri sobe na univerzi; drugi gredo za dober denar obdelovat šolsko polje in profesorska posestva; veliko študentov pa celo na veliki cesti kamenje tolče. Pa kljubu temu se jako pridno učé, vse mesto jih spoštuje in mlado Amerikanke bajé posebno rade postopajo za njimi. Ne vem, kaj bi pa rekle ljubeznjive Dunajčanke ali lepe Gradčanke, ko bi naši študentje po dovršenih kolegijah namesto v „stadtpark“ ali v botanični vrt na sprehod, šli na „Ring“ ali na „Glaçis“ kamenje tleč.

P. (V železniških zadevah) jako dobro podučevani „Warrens Wochenschrift“ piše v svoji zadnji številki: knjez Porcia je v zvezi z Rudolfovo železnico prosil laške vlade, da bi mu dovolila zidati železnico od Poentebe do Vidma pod tistimi pogoji, kterih Rudolfova železnica meseca februarja ni hotela sprejeti. — Med tem pa so se gospodje Chiozza, Hermet (primorskim Slovincem jako priljubljeni podžupan tržaški!), Kuhler in Giacomelli združili z avstrijsko-egiptiško banko ter tudi prosili laške vlade za to koncesijo. Poslali so vrh tega v Florenco dva poročnika, da bi ministrom razložila, kako lahko bi ta konsorcij v politični zadevi Trst priklenil k Italiji. Kaj pa naša vlada k temu poroče? V svoji modrijski bistroumnosti bode, bržkone kakor do sedaj, primorske Slovence zamerjala in Lahom šla na roko ter tako sama kovala tisto verigo, s ktero se ima Trst „prikleniti“ Italiji.

P. (Opraviteljstvo Rudolfove železnice) razpisuje, kakor beremo v dunajskem „Centralblatt f. Eisenb.“, ponudbo za napravo dvajsetih lokomotivov za gorensko železnico od Ljubljane do Trebiža. Podoba je tedaj, da se bomo kmalu vozili v „kranjsko Švico“, prej gotovo, nego nam bodo slov. državni poslanci priborili faktično narodno ravnopravnost.

* (Praktični „verfassungstaglerji.“) Dosedaj so bili verfassungstagi najbolj nepraktične prikazni, kar jih je rodil sedajni čas. Da to ne sme več tako ostati, spredidel je g. Frice Brandstetter in iskal pomoči ter jo tudi našel. G. Brandstetter bo prodajal svoje žene vino in na 5. dan septembra napravil v Rothweinu podružnico krčmi, ktero ima Brandstetterjeva žena v svoji hiši v Mariboru. Po mizah, klopeh, in družih pripravah okolo rotweinske lige soditi, mora se gosp. Brandstetter nadejati, da bo dobro tržil. Tudi mi mislimo, da bo bolje tekla vinska kaplica, kakor nekterim govornikom besede, — da ne govorimo o mislih!